

Δημιουργική εργασία στο μάθημα της Φιλοσοφίας

Φιλοσοφούμε διαβάζοντας συνθήματα σε τοίχους και
γελοιογραφίες:

ΕΚΠΙΟΝΗΣΗ

Ζούκατας Σωτήρης

Θεοδοσοπούλου Εύα

Ιντζόγλου Αφροδίτη

Καλημέρης Δημήτρης

Καλογεράκη Αγγελική

Καραμπέτσα Ήλια

Επιβλέπουσα καθηγήτρια

Z.Ζαχαροπούλου

Σχολικό έτος 2018-2019

1. Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας εργασίας αποτελεί η ανάλυση διαφορετικών σκέψεων που έχουν καταγραφεί στους τοίχους με τη μορφή συνθημάτων και γελοιογραφιών που προάγουν τη φιλοσοφική συζήτηση. Αρχικά, μετά απο έρευνα, έχοντας συλλέξει τα ανάλογα συνθήματα που μας προκάλεσαν το ενδιαφέρον, θα τα καταγράψουμε και στη συνέχεια θα παραθέσουμε τη φιλοσοφική σκέψη που εκφράζει το καθένα. Ακόμη, θα συμπεριληφθούν και εικόνες απο γελοιογραφίες του Αρκά και θα γίνει αναφορά στους προβληματισμούς που γεννά η κάθε μια ξεχωριστά.

2. Καταγραφή και ανάλυση των συνθημάτων που εντοπίστηκαν στους τοίχους

- «Όταν είσαι χαρούμενος απολαμβάνεις τη μουσική..... Όταν είσαι στεναχωρημένος καταλαβαίνεις τους στίχους...»

Στο προαναφερόμενο σύνθημα εκφράζεται η εξής σκέψη: Η χαρά αυτόματα σε καθιστά πιο ξέγνοιαστο. Όταν ακούς μουσική χαρούμενος, εστιάζεις στη μελωδία, η οποία συνδέεται με τη γαλήνη της στιγμής και σε συνεπαίρνει. Η θλίψη όμως, βασανίζει το μυαλό και σε βυθίζει σε πλήθος δυσάρεστων σκέψεων. Έτσι, όταν ακούς μουσική στενοχωρημένος, παρατηρείς τους στίχους του τραγουδιού και συχνά ταυτίζεσαι με αυτούς, ειδικά εάν το τραγούδι έχει μελαγχολικό τόνο.

- «Το πιο όμορφο ταξίδι είναι πάντα το επόμενο»

Η ζωή του κάθε ανθρώπου περιλαμβάνει στιγμές όμορφες, αλλά και άσχημες. Κάθε φορά που τελειώνει κάτι όμορφο, οι άνθρωποι έχουν την τάση να απογοητεύονται και να μελαγχολούν, διότι πιστεύουν πως ό,τι ήταν να ζήσουν το έζησαν και έλαβε πλέον τέλος. Όμως αυτή η αντίληψη είναι λανθασμένη, καθώς αν αναπολήσουν όλες αυτές τις ευχάριστες στιγμές που έζησαν, θα συνειδητοποιήσουν ότι πάντα ακολουθούσαν ομορφότερες. Επομένως, δεν πρέπει να χάνουν την ελπίδα τους, αλλά αντίθετα να λειτουργούν αισιόδοξα προσμένοντας κάτι καλύτερο στο μέλλον.

- «Απ' τη σιωπή ως την κραυγή ελάχιστη απόσταση...»

Αυτό το σύνθημα εκφράζει την επιθυμία ορισμένων ανθρώπων να παραμένουν σιωπηλοί, ενώ νιώθουν την ανάγκη να πουν τόσα πολλά. Η σιωπή από μόνη της είναι μία απάντηση, μία ενέργεια η οποία πολλές φορές δηλώνει περισσότερα πράγματα σε σχέση με την επιλογή κάποιου να φωνάζει και να μιλήσει ανοιχτά για όσα νιώθει. Συνεπώς, η σιωπή δεν απέχει πολύ από την κραυγή καθώς και αυτή με το δικό της τρόπο αφήνει πράγματα να εννοηθούν για τα οποία θα χρειαζόνταν πολλές λέξεις για να εκφραστούν με σαφήνεια.

➤ «Χιλιάδες κουτιά αναμμένα κρατούν χιλιάδες ανθρώπους σβηστούς»

Ως χιλιάδες κουτιά αναμμένα εννοούνται οι χιλιάδες τηλεοράσεις που υπάρχουν και λειτουργούν ακατάπαυστα σχεδόν σε κάθε σπίτι. Αυτές, απασχολούν πλήθος ανθρώπων κρατώντας τους ξύπνιους μπροστά από τις αναμμένες οθόνες τους. Στην πραγματικότητα όμως, οι τηλεοράσεις κρατούν «σβηστούς» τους ανθρώπους, καθώς οι ίδιοι δεν βρίσκονται σε πνευματική εγρήγορση κατά τη διάρκεια παρακολούθησης των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Αυτό συμβαίνει διότι ο συνδυασμός εικόνας και ήχου αδρανοποιεί τη σκέψη τους και δεν κινητοποιεί τον προβληματισμό τους.

➤ «Προσπαθώντας για το αδύνατο πετυχαίνεις το καλύτερο δυνατό»

Στην ζωή για να είσαι ευτυχισμένος πρέπει να είσαι αποφασισμένος και να βάζεις στόχους, οι οποίοι θα σου δίνουν ελπίδα. Η σκληρή δουλειά και η επιμέλεια οδηγεί στην εκπλήρωση των στόχων και στην επιτυχία. Πρέπει να είσαι προσηλωμένος στον στόχο σου, ώστε να πετύχεις το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Άλλωστε, «Ο σκοπός της ζωής είναι μια ζωή με σκοπό»¹.

➤ «Αν δεν κοιτάς εκεί που θες, θα πας εκεί που βλέπεις»

Με λίγα λόγια, πρέπει να μείνεις προσηλωμένος στον στόχο σου. Για να γίνει αυτό, πρέπει ο στόχος να είναι ξεκάθαρος και να υπάρχει θέληση, ώστε να είσαι διατεθειμένος να παλέψεις για αυτό που αγαπάς και ονειρεύεσαι.

➤ «Μην κάνεις ό,τι δεν θέλεις να σου κάνουν.»

Η φράση αυτή διατυπώθηκε αρχικά από τον Κομφούκιο, όμως βρέθηκε αργότερα γραμμένη στους τοίχους με τη μορφή συνθήματος και σηματοδοτεί μία από τις βασικότερες αρχές της ζωής. Σε πολλούς λαούς, σε πολλές χώρες, για πολλούς αιώνες, υπήρξαν διάφορες παραλλαγές αυτού που ονομάζεται «Χρυσός Κανόνας». Αυτή αποτελεί μια διατύπωση αυτού του κανόνα σε σχέση με τις επιζήμιες ενέργειες. Δε γίνεται να επανορθωθούν όλες οι επιζήμιες πράξεις: μπορεί μια πράξη που στρέφεται ενάντια σ' έναν άλλο να μην μπορεί να παραμεριστεί ή να ξεχαστεί. Πρέπει όλοι μας να καταλάβουμε πως καταστρέφοντας τη ζωή ενός άλλου μπορούμε πολύ εύκολα να συντρίψουμε και τη δική μας ζωή. Αυτό είναι έμμεσα το μήνυμα το

¹ Robert Byrne.

οποίο θέλει να περάσει η παραπάνω φράση. Μην καταστρέφεις τη ζωή ενός άλλου γιατί θα έρθει η στιγμή στην οποία, και εσύ ο ίδιος θα βρεθείς σε αυτή τη θέση και τότε θα ζητάς βοήθεια και συγγνώμη από εκείνους που πλήγωσες αλλά θα είναι ήδη πολύ αργά για σένα!

➤ «Ό,τι δε λύνεται, κόπτεται»

Με τη φράση αυτή, η οποία διατυπώθηκε πρώτα απο τον Μ. Αλέξανδρο και στη συνέχεια βρέθηκε ξανά γραμμένη στους τοίχους ως σύνθημα, καταλαβαίνουμε πως στη ζωή ερχόμαστε αντιμέτωποι πολλές φορές με καταστάσεις και ανθρώπους, τις οποίες δεν μπορούμε να λύσουμε αλλά ούτε και να αποφύγουμε. Υπάρχουν ορισμένες καταστάσεις-κόμποι, γόρδιοι δεσμοί, που εμποδίζουν την ομαλή ροή της ζωής μας και που μας οδηγούν σε ακραίες συμπεριφορές, συνήθως για πράγματα που δεν το αξίζουν. Γιατί εάν το άξιζαν οι κόμποι θα ήταν ήδη λυμένοι. Αλλά αντιθέτως είναι τόσο σφιχτά δεμένοι που μόνο να τους κόψουμε μπορούμε! Η μόνη και αναπόφευκτη λύση είναι να κόψουμε το δεσμό με ανθρώπους που κάνουν τη ζωή μας έναν φαύλο κυκλο επιλογών που απλά οδηγούν σε αδιέξοδο. Τότε όλα θα περάσουν, όλα θα ξεχαστούν και με την δική μας προσπάθεια να προχωρήσουμε, θα προχωρήσει και η ζωή

➤ «Οι παπούδες μας πρόσφυγες, οι γονείς μας μετανάστες, εμείς ρατσιστές;»

Με αυτή τη φράση δηλώνεται η αγανάκτηση για την απαίσια συμπεριφορά των ανθρώπων απέναντι στους πρόσφυγες και τους μετανάστες. Πολλοί είναι αυτοί που αγννοούν το γεγονός ότι και οι δικοί τους παπούδες ήταν πρόσφυγες λόγω πολέμου ή άθλιων συνθηκών που τους ανάγκασαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους, αλλά και οι γονείς τους ήταν μετανάστες για παρόμοια αίτια και έτσι όχι μόνο δεν υποστηρίζουν τους πρόσφυγες ή τους μετανάστες που έρχονται στη χώρα μας αλλά συνήθως είναι προκατειλημμένοι απέναντι τους και έχουν απόμακρες συμπεριφορές.

➤ «Είμαστε αυτό που κάνουμε για να αλλάξουμε αυτό που είμαστε»

Πολλές φορές ο άνθρωπος προσπαθεί να αλλάξει το χαρακτήρα του θέλοντας να είναι κοινωνικά αποδεκτός. Έτσι, κάνει πράγματα με τα οποία μπορεί να μην συμφωνεί απόλυτα, ώστε να μην στιγματιστεί από τον περίγυρό του. Βλέπει τους άλλους, τους μιμείται και τους ακολουθεί χωρίς να συλλογίζεται τι πραγματικά θέλει ο ίδιος. Συνεπώς, αυτή η διάθεση και προσπάθεια αλλαγής της συμπεριφοράς του είναι στην ουσία η ίδια η συμπεριφορά του χωρίς ο ίδιος να το αντιλαμβάνεται.

3. Φιλοσοφικές σκέψεις που προάγονται απο γελοιογραφίες

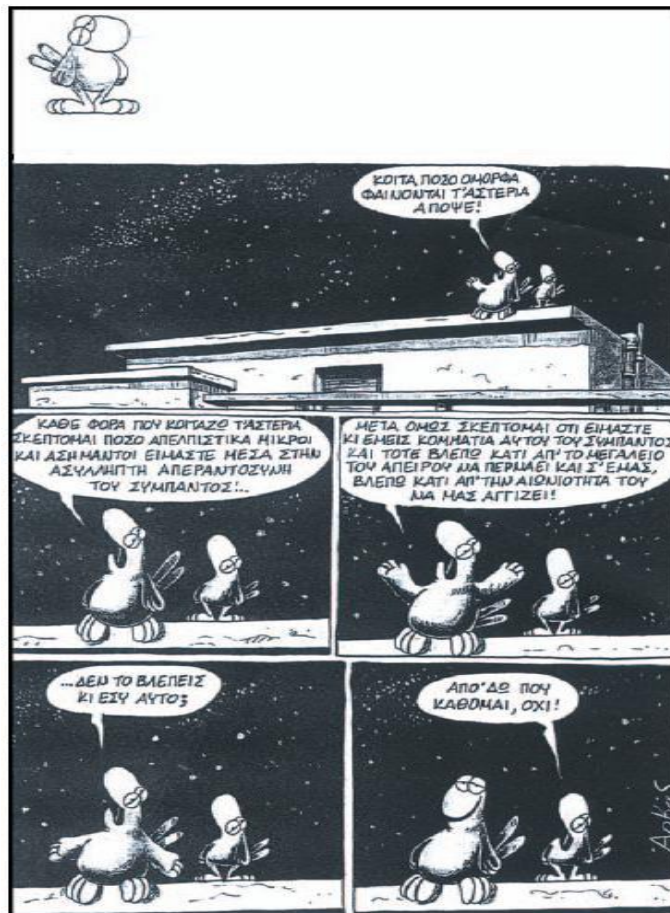
Στην παραπάνω γελοιογραφία του Αρκά από το βιβλίο «Χαμηλές Πτήσεις» παρουσιάζονται διάφορα υπαρξιακά ερωτήματα που συζητούν οι ήρωες σχετικά με τη ζωή. Συγκεκριμένα, αναφέρεται η φράση «Έτσι είναι! Κανείς δεν ξέρει τι του ξημερώνει!» σύμφωνα με την οποία εκφράζεται ανασφάλεια καθώς κανείς δεν μπορεί να προβλέψει με σιγουριά τι θα συμβεί στο μέλλον. Με τη φράση «Σήμερα είμαστε αύριο δεν είμαστε!» εκφράζεται αμφιβολία καθώς πολλά απρόοπτα συμβαίνουν ξαφνικά χωρίς να το προσμένει κανείς. Τέλος εντοπίζεται και η αποδοκιμασία ως προς το νόημα της ζωής καθώς χαρακτηρίζεται ως «τίποτα».

Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο πολλοί να αδιαφορούν για την άποψη των άλλων και να την υποτιμούν. Αυτό εντοπίζεται και στην παραπάνω γελοιογραφία όπου ο μικρός ήρωας μιλάει με ειρωνικό τόνο στον πατέρα του «Εντάξει!. Ποιος θα κάνει τον πατέρα;». Η σωστή αντιμετώπιση σε αυτό προέρχεται από την οικογένεια, όπως φαίνεται στο κόμικ στο οποίο ο πατέρας προσπαθεί να καθοδηγήσει το γιο του και να τον συμβουλέψει να υπακούει στους μεγαλύτερους γιατί εκείνοι γνωρίζουν τον κόσμο καλύτερα λόγω των εμπειριών που έχουν ήδη αποκομίσει.

Αντιλαμβανόμαστε πως μέσα από μια απλή γελοιογραφία γίνονται αντιληπτά μεγάλα μηνύματα ζωής. Στο συγκεκριμένο σκίτσο του Αρκά αποτυπώνονται δύο πτηνά, πατέρας-γιος, τα οποία φαίνεται πως έχουν έρθει αντιμέτωπα με μία καταιγίδα. Τότε ο πατέρας προστατεύει τον γιο του και εκείνος με τη σειρά του καταλαβαίνει πόσο ανάγκη έχει την οικογένειά του στη ζωή. Ευγνωμονεί έτσι τον πατέρα του και του λέει πως πρέπει να τον αγαπάει και να τον σέβεται γιατί αυτό του αξίζει. Παρόλα αυτά, ο γιος ξανασκέπτεται αυτό που είπε και το μετανιώνει εφόσον δεν έχει τόσο συχνά καταιγίδες! Συμπεραίνοντας λοιπόν καταλαβαίνουμε πως το μήνυμα το οποίο προσπαθεί ο καλλιτέχνης να μας περάσει είναι ότι τα παιδιά νιώθουν ευγνώμονες προς τους γονείς τους μόνο όταν έρχονται αντιμέτωποι με δύσκολες καταστάσεις. Σε αντίθεση με τους γονείς οι οποίοι βρίσκονται πάντα κοντά στα παιδιά τους ρισκάροντας ακόμα και την ίδια τους τη ζωή!

Αυτό που επισημαίνεται από τον Αρκά είναι το εξής: Ορισμένες φορές ο άνθρωπος δεν κατανοεί πόσο σημαντικός είναι μέσα σε ένα τόσο μεγάλο σύμπαν με τόσους χιλιάδες ανθρώπους. Πιστεύει πως είναι ασήμαντος και δεν προσφέρει τίποτα στον κόσμο, αφού μπροστά στην ασύλληπτη απεραντοσύνη του σύμπαντος ο άνθρωπος ουσιαστικά είναι ένα “τίποτα”. Από την άλλη όμως, ο άνθρωπος από την στιγμή που είναι κομμάτι του σύμπαντος και του απείραντου, είναι πολύ σημαντικός, αφού αποτελεί μέρος του μεγαλείου του απείρου.

4. Επίλογος

Η καταγραφή σκέψεων στους τοίχους με τη μορφή συνθημάτων ή γελοιογραφιών προάγει σε μεγάλο βαθμό τη φιλοσοφική συζήτηση, καθώς προσελκύει το ενδιαφέρον των ανθρώπων και κινητοποιεί τον προβληματισμό τους. Ο κάθε άνθρωπος βλέπει τα πράγματα από τη δική του οπτική και το κάθε σύνθημα τον βυθίζει σε σκέψεις που ίσως να μην είχε κάνει ποτέ άλλοτε και στις οποίες επιθυμεί ο ίδιος να δώσει τη δική του ερμηνεία και να τη συζητήσει με τους γύρω του, ανταλλάσσοντας τις απόψεις τους.

5. Βιβλιογραφία

Σχολικό βιβλίο Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

<https://www.google.gr/imghp?hl=el&tab=wi&authuser=0>

<https://www.pemptousia.gr/2016/07/min-kanis-oti-den-thelis-na-sou-kanoun/>

<http://news365.eu/>

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
2. Καταγραφή και ανάλυση των συνθημάτων που εντοπίστηκαν στους τοίχους	3
3. Φιλοσοφικές σκέψεις που προάγονται απο γελοιογραφίες	7
4. Επίλογος	11
5. Βιβλιογραφία.....	12

